

Usmernenie

k prihlasovaniu žiakov so zdravotným znevýhodnením na Testovanie 5 a Testovanie 9

Žiaci so zdravotným znevýhodnením (ZZ) môžu mať v súlade s § 155 ods. 6 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravené podmienky počas realizácie externého testovania.

Podľa upravených podmienok môže externé testovanie vykonať žiak:

- špeciálnej základnej školy/strednej školy,
- špeciálnej triedy v základnej škole/strednej škole,
- žiak základnej školy, gymnázia a tanečného konzervatória s osemročným vzdelávacím programom a strednej školy s päťročným vzdelávacím programom vzdelávaný v triede spolu s ostatnými žiakmi školy.

Žiaci so ZZ, na ktorých sa vzťahuje úprava podmienok a priebehu testovania, sú žiaci:

- a) so sluchovým postihnutím (SP),
- b) so zrakovým postihnutím (ZP),
- c) s telesným postihnutím (TP),
- d) chorí a zdravotne oslabení (CH a ZO),
- e) s vývinovými poruchami učenia (VPU),
- f) s poruchami aktivity a pozornosti (PA a P),
- g) s poruchami správania (PS),
- h) s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS),
- i) s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (AUT),
- j) s mentálnym postihnutím (MP),
- k) s viacnásobným postihnutím (VNP).

Úprava podmienok a priebehu testovania sa vzťahuje aj na **žiacov, ktorým sa náhle a nečakane dôsledkom úrazu zmenil zdravotný stav (napr. žiak, ktorý si zlomil ruku)** tesne pred riadnym termínom testovania. Aby mohol mať žiak, ktorý mal úraz, upravené podmienky počas testovania, je potrebné, aby sa zákonný zástupca žiaka obrátil so žiadosťou o úpravu podmienok testovania na riaditeľa školy. K žiadosti je potrebné priložiť odbornú lekársku správu. V prípade, že riaditeľ školy žiadosť schváli, môže mať žiak, ktorý mal úraz, upravené podmienky pri testovaní v rozsahu, ako majú žiaci so zdravotným znevýhodnením.

Žiak, ktorý mal úraz, môže mať predĺžený čas alebo prideleného asistenta, ktorý mu pomôže so zápisom odpovedí a výpočtov, s prepisom odpovedí do odpovedových hárkov, prípadne môže žiak odpovede diktovať asistentovi alebo môže odpovede zapisovať na počítači do vytvoreného odpovedového hárka.

Úprava podmienok externého testovania pre žiakov so ZZ sa vzťahuje predovšetkým na:

- a) predĺženie časového limitu pri riešení úloh testu,
- b) úpravu testov po formálnej (grafickej) stránke,
- c) úpravu testov po obsahovej stránke,
- d) použitie kompenzačných pomôcok,
- e) prítomnosť asistenta, tlmočníka posunkovej reči alebo zdravotníckeho personálu.

Účast' žiakov so ZZ na externom testovaní T5 a T9

V súlade s § 155 ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) sa na externom testovaní žiakov základnej školy zúčastňujú všetci žiaci základných škôl príslušného ročníka, v ktorom sa testovanie uskutočňuje, vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP); žiaci podľa §97 ods. 5 (t. j. žiaci s mentálnym postihnutím alebo s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným postihnutím) sa externého testovania môžu zúčastniť.

Žiak so ŠVVP	
T5 a T9	Žiaci, ktorí sa vzdelávajú podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu s modifikáciou obsahu z testovaného predmetu, vzhľadom na závažnosť postihnutia a vývinovej poruchy (žiaci so zrakovým postihnutím, so sluchovým postihnutím, telesným postihnutím, s autizmom a s dyskalkúliou), sa do testovania zapájajú dobrovoľne na základe záverov dlhoročného diagnostikovania poradenským zariadením uvedeného zdravotného znevýhodnenia. Z uvedenej skupiny testovaných žiakov sa na testovaní zúčastňujú tí žiaci, ktorí si prihlášku podávajú na študijný odbor.
Žiak chorý a zdravotne oslabený	
T5 a T9	Žiaci, ktorí sú dlhodobo alebo často umiestňovaní z vážnych zdravotných dôvodov (onkologické, psychiatrické, poúrazové, pooperačné stavy) v ZŠ pri zdravotníckych zariadeniach, sa do testovania <u>nezapájajú</u> , a to ani v prípade, ak si podávajú prihlášku na študijný odbor.
	Žiaci, ktorí sú krátkodobo umiestnení v ZŠ pri zdravotníckych zariadeniach, sa do testovania <u>zapájajú</u> a na testovaní sa zúčastňujú v kmeňovej škole, ak im to ich zdravotný stav dovolí.
Žiak, ktorý je umiestnený v špeciálnom výchovnom zariadení	
T9	Žiaci, ktorí sú umiestnení z vážnych dôvodov v špeciálnych výchovných zariadeniach (reedukačných centrách, diagnostických centrách, liečebno-výchovných sanatóriách), sa do testovania zapájajú <u>dobrovoľne</u> . Ak im to ich zdravotný stav dovolí, na testovaní sa zúčastňujú v riadnom termíne v kmeňovej škole alebo v náhradnom termíne v škole, ktorú určil príslušný regionálnych úrad školskej správy v sídle kraja.

T5	Žiaci, ktorí sú umiestnení z vážnych dôvodov v špeciálnych výchovných zariadeniach (reedukačných centrách, diagnostických centrách, liečebno-výchovných sanatóriách), sa do testovania zapájajú <u>dobrovoľne</u> . Ak im to ich zdravotný stav dovolí, na testovaní sa zúčastňujú v kmeňovej škole.
Žiak s vývinovými poruchami učenia (s dyskalkúliou)	
T9	Žiaci s dyskalkúliou píšú test z vyučovacích jazykov <u>povinne</u> . Test z matematiky píšú povinne len tí, ktorí si podali prihlášku na študijný odbor obsahujúci profilový predmet matematika. Ostatní píšú test z matematiky <u>dobrovoľne</u> .
T5	Žiaci s dyskalkúliou píšú test z vyučovacích jazykov <u>povinne</u> . Test z matematiky píšú <u>dobrovoľne</u> .
Žiak s mentálnym postihnutím	
T5 a T9	Od školského roku 2022/2023 sa na testovaní T5 a T9 môžu zúčastniť aj žiaci s mentálnym postihnutím. Žiaci s mentálnym postihnutím sa do testovania zapájajú <u>dobrovoľne</u> .

Pokyny na prihlasovanie žiakov so ZZ na testovanie T5 a T9

Prihlasovanie žiakov na T5 2023 a T9 2023 uskutočnia školy elektronicky **prostredníctvom školských informačných systémov (aScAgenda alebo eŠkola)** – nie je potrebné posilať výstupy do spádového školského výpočtového strediska (ŠVS).

Prostredníctvom školských informačných systémov (aScAgenda alebo eŠkola) sa budú **zbierať údaje aj o žiakoch so ZZ**.

Pri prihlasovaní žiaka so ZZ uveďte len tie úpravy, ktoré žiak so ZZ skutočne potrebuje. Žiak so ZZ by mal mať v priebehu testovania také úpravy, aké mal v priebehu vzdelávania na základnej škole.

Možnosti úprav pre žiakov so ZZ na prihlasovanie na testovanie T5 a T9 sú uvedené v tabuľke č. 1.

Postup, ako prihlásiť žiakov a odoslať údaje, je zverejnený na webových stránkach školských informačných systémov:

- aScAgenda: <https://www.pomoc.skoly.org/text.php?id=1993>
- eŠkola: https://e-tlaciva.sk/navody/Export_T5_T9.pdf

Prihlasovanie žiakov na testovanie T5 a T9 bude možné

od 15. 11. do 30. 11. 2022.

UPOZORNENIE!

Nahlasovanie žiakov so ZZ na testovanie T5 a T9 je nutné uskutočniť do stanoveného termínu. Po uplynutí tohto termínu nie je možné akceptovať akékoľvek zmeny ohľadom úpravy testov a zmeny v prihlásení žiakov so ZZ na testovanie T5 a T9.

Príklad:

Rodičia jedného nášho žiaka, ktorý bol celých deväť rokov na základnej škole vzdelávaný ako intaktný a nemal doteraz nijako upravené podmienky pri vzdelávaní, nám predložili žiadosť o integráciu a doručili výsledok špeciálnopedagogického a psychologického vyšetrenia mesiac pred riadnym termínom testovania. Je možné žiadať o zmeny v prihlásení žiaka na testovanie ako žiaka so ZZ aj v tomto čase? Je možné akceptovať výsledok z vyšetrenia?

V súlade s § 12 ods. 3 vyhlášky č. 223/2022 Z. z. o základnej škole má mať žiak so ZZ počas realizácie externého testovania žiakov základnej školy také úpravy, aké mal počas vzdelávania sa v základnej škole. Teda v prípade, že žiak nemal počas vzdelávania sa v základnej škole nijako upravené podmienky a rodičia vám predložili výsledok špeciálnopedagogického alebo psychologického vyšetrenia (týždeň alebo mesiac) pred testovaním, nie je možné takéto odporúčania k úprave podmienok počas testovania akceptovať, resp. nie je možné žiaka zaradiť medzi žiakov so ZZ. Výsledky ako aj správu z psychologického a špeciálnopedagogického vyšetrenia môžu rodičia predložiť pri vstupe na strednú školu.

Zmena je akceptovaná iba v prípadoch, keď ide o žiakov, ktorým sa dôsledkom úrazu alebo nepriaznivej prognózy (napr. psychiatrické ochorenie) veľmi výrazne zhoršil zdravotný stav.

FORMÁLNA ÚPRAVA TESTOV

Formálna úprava testov sa vzťahuje na:

- použitie bezpätkového písma (ARIAL),
- úpravu veľkosti písma,
- úpravu riadkovania,
- zmenu orientácie textu na strane (na šírku/na výšku),
- zmenu formátu veľkosti strany (A4/A3)
- zmenu grafického vzhľadu,
- zmenu formátu zadania úloh,
- zmenu štruktúry a usporiadania textu,
- členenie testového hárka tak, aby uľahčoval orientáciu,
- zvýraznenie kľúčových slov v zadaní úlohy,
- prepis textu do Braillovho písma,
- úpravu obrázkov, grafov, diagramov do reliéfnej podoby,
- prepis textu do elektronickej formy.

S upravenými testami po formálnej stránke pracuje žiak:

- chorý a zdravotne oslabený,
- s poruchami aktivity a pozornosti,
- s poruchami správania,
- s mentálnym postihnutím.

OBSAHOVÁ ÚPRAVA TESTOV

Obsahové úpravy sú náročné, pretože je potrebné zachovať obsah úloh (cieľ úloh). Obsah testov zostáva porovnateľný s obsahom testov pre intaktných žiakov. Úlohy môžu byť čiastočne preformulované alebo nahradené novými úlohami, pričom je zachovaná obťažnosť a obsahová špecifikácia testu.

Obsahová úprava testov podľa zdravotného znevýhodnenia žiaka

Obsahová úprava pre **žiakov so sluchovým postihnutím** vo všeobecnosti zahŕňa:

- modifikáciu tých úloh, ktoré vychádzajú primárne so sluchovej skúsenosti,
- úpravu a nahradenie niektorých úloh založených na jazykovom cite (spodobovanie, prozodické vlastnosti reči, nárečové slová, frazeologizmy...),
- uvedenie synonym pri vybraných (vytipovaných) slovách,
- vylúčenie úloh na počúvanie s porozumením v teste zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre žiakov s vyučovacím jazykom maďarským.

Obsahová úprava pre **žiakov so zrakovým postihnutím** vo všeobecnosti zahŕňa:

- modifikáciu obsahu tých úloh, ktoré vychádzajú z vizuálnej skúsenosti,
- úpravu a nahradenie niektorých úloh založených na vizuálnom vnímaní,
- nahradenie obrázka (grafu, diagramu, mapy...) prepisom do tabuľky alebo slovným popisom.

Obsahová úprava pre **žiakov s vývinovými poruchami učenia** vo všeobecnosti zahŕňa:

- modifikáciu obsahu tých úloh, ktoré overujú znalosti z pravopisu.

S upravenými testami po obsahovej a formálnej stránke pracuje žiak:

- so sluchovým postihnutím,
- s narušenou komunikačnou schopnosťou,
- so zrakovým postihnutím,
- s telesným postihnutím,
- s vývinovými poruchami učenia,
- s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami.

SKUPINA OBMEDZENIA

Pri zaradovaní žiaka so ZZ do skupiny obmedzenia v rámci testovania vychádzajte nielen zo záverov a odporúčaní špeciálnopedagogických alebo psychologických správ, ale riadte sa aj odporúčaniami pedagóga, ktorý žiaka so ZZ vzdelával.

Skupinu obmedzenia **určí vyučujúci testovaného predmetu spolu s triednym učiteľom, školským špeciálnym pedagógom, školským psychológom (v prípade, že je na škole), resp. výchovným poradcom a so súhlasom zákonného zástupcu žiaka.**

Žiaci sa do skupín nezaradujú podľa stupňa postihnutia z lekárskeho hľadiska, ale podľa miery obmedzenia pri práci s testom. Hlavným kritériom pre zaradenie žiaka do skupiny obmedzenia sú funkčné dôsledky, tzn. konkrétne následky postihnutia, ochorenia alebo iného znevýhodnenia na činnosť žiaka. Pri rovnakom postihnutí nemusia byť funkčné dôsledky zdravotného znevýhodnenia rovnaké.

I. skupina obmedzenia žiakov so ZZ

- Pracujú s upravenými testami po formálnej a obsahovej stránke. S upravenými testami po formálnej stránke pracuje žiak s PA a P, PS, MP a CH a ZO. S upravenými testami po formálnej a obsahovej stránke pracuje iba žiak so SP, NKS, ZP, TP, VPU a AUT.
- Majú predĺžený čas o 15 minút.
- Podľa individuálnej potreby môžu používať kompenzačné pomôcky, ktoré používajú na vyučovaní pri písaní písomných prác, resp. tie, ktoré vyplývajú zo záverov diagnostických vyšetrení.
- Všetci žiaci si svoje odpovede zapisujú priamo do testu a následne ich samostatne prepíšu do odpovedových hárkov.
- Počas riešenia úloh v jednotlivých testoch pracujú samostatne bez pomoci asistenta, tlmočníka posunkovej reči alebo zdravotníckeho personálu.

II. skupina obmedzenia žiakov so ZZ

- Pracujú s upravenými testami po formálnej a obsahovej stránke. S upravenými testami po formálnej stránke pracuje žiak s PA a P, PS, MP a CH a ZO. S upravenými testami po formálnej a obsahovej stránke pracuje iba žiak so SP, NKS, ZP, TP, VPU a AUT.
- Majú predĺžený čas o 30 minút.
- Podľa individuálnej potreby môžu používať kompenzačné pomôcky, ktoré používajú na vyučovaní pri písaní písomných prác, resp. tie, ktoré vyplývajú zo záverov diagnostických vyšetrení.

- Svoje odpovede zapisujú buď priamo do testu, alebo na pomocný papier, prípadne odpovede diktujú asistentovi. Zapísané odpovede žiaka podľa individuálnej potreby prepíše do odpovedového hárka asistent.
- V priebehu testovania môžu využiť pomoc asistenta, tlmočníka posunkovej reči alebo zdravotníckeho personálu.

Príklad:

Môžeme vytvoriť pre troch žiakov so zdravotným znevýhodnením (dvaja žiaci s vývinovými poruchami učenia sú zaradení do I. skupiny a jeden žiak so zrakovým postihnutím je zaradený do II. skupiny obmedzenia) jednu skupinu (dať ich spolu do jednej triedy) v rámci testovania?

Nakoľko v I. a II. skupine obmedzenia je predĺženie času na riešenie úloh odlišné, je nevyhnutné pripraviť dve samostatné učebne aj s administrátormi.

PREDĹŽENÝ ČAS

Pre žiakov so ZZ je potrebné pripraviť samostatnú učebňu s administrátorom. Podľa druhu postihnutia a stupňa obmedzenia práce s testovými úlohami môžu mať predĺžený čas počas realizácie testovania z rôznych dôvodov: odlišný spôsob vnímania a spracovávania informácií, iný spôsob zapisovania odpovedí, väčšia fyzická a psychická záťaž, spomalenie rýchlosti pracovného tempa, používanie kompenzačných pomôcok a pod.

Žiaci so ZZ sú testovaní podľa osobitného harmonogramu. V I. skupine obmedzenia majú predĺžený čas o 15 minút a v II. skupine obmedzenia majú predĺžený čas o 30 minút.

Administrátor zohľadní predĺženie času v časovom harmonograme administrácie testu, pričom dôsledne dbá o dodržanie prestávky.

Príklad:

Na administráciu testu z matematiky je určený čas 90 minút. Žiak so zrakovým postihnutím zaradený do II. skupiny obmedzenia má predĺžený čas maximálne o 30 minút, t. j. čas určený na administráciu testu z matematiky je 120 minút. Zároveň bude mať tento žiak rovnako predĺžený čas o 30 minút aj pri písaní testu z vyučovacieho jazyka. V prípade, že žiak so ZZ ukončí prácu na teste z matematiky skôr (napr. využije len 15 minút z celkového predĺženia), nie je dôvod, aby v triede čakal, pokiaľ neuplynie doba 30 minútového predĺženia. Po odovzdaní testu z matematiky a odchode z triedy má nárok na prestávku v rovnakej dĺžke ako intaktní žiaci. Ak všetci žiaci so ZZ v skupine ukončia skôr prácu na teste z matematiky, po prestávke (25 minút) sa môže začať administrácia testu z vyučovacieho jazyka.

Využitie dĺžky predĺženia času závisí od zručnosti konkrétneho žiaka so ZZ.

Časový harmonogram administrácie testu z vyučovacieho jazyka (S JL/MJL) je u žiakov so ZZ možné prispôbiť (upraviť, posunúť) v závislosti od ukončenia riešenia testu z matematiky. Administrácia testovania druhého predmetu (S JL/MJL) však nesmie začať skôr ako u intaktných žiakov, t. j. o 10.35 h v T9, o 10.05 h v T5.

Predĺžený čas môžu žiaci so ZZ z psychohygienického hľadiska čiastočne využiť na krátku relaxáciu a následné pokračovanie v riešení úloh testu. Krátke individuálne prestávky usmerňuje podľa uváženia administrátor alebo asistent. V prípade potreby sa žiak so ZZ môže napríklad napiť, postaviť sa a prejsť po triede, občerstviť alebo si môže oddýchnuť na mieste (v lavici) či v relaxačnom kútiku.

Úpravy maximálneho predĺženia času sú pre žiakov so ZZ v rámci Testovania 5 a Testovania 9 uvedené v nasledujúcej tabuľke. Predĺženie času nesmie prekročiť maximálne povolené predĺženie času uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Testovací čas				
Predmet	Testovanie 5		Testovanie 9	
	I. skupina obmedzenia	II. skupina obmedzenia	I. skupina obmedzenia	II. skupina obmedzenia
Matematika	75 minút	90 minút	105 minút	120 minút
Slovenský jazyk a literatúra	75 minút	90 minút	85 minút	100 minút
Maďarský jazyk a literatúra	75 minút	90 minút	85 minút	100 minút
Ukrajinský jazyk a literatúra	–	–	65 minút	80 minút
Slovenský jazyk a slovenská literatúra	–	–	85 minút	100 minút

KOMPENZAČNÉ POMÔCKY

Kompenzačné pomôcky sú pomôcky a zariadenia, ktoré nahrádzajú, dopĺňajú a podporujú chýbajúce alebo oslabené funkcie a zároveň zlepšujú výkonnosť iných funkcií žiaka. Umožňujú žiakovi so ZZ vykonávať činnosti, ktoré by bez ich použitia nemohol uskutočňovať sám, činnosť by bola spojená s veľkou námahou a trvala by omnoho dlhší čas.

Žiaci so ZZ môžu počas testovania používať podľa druhu postihnutia a individuálnej potreby tie kompenzačné pomôcky, ktoré používajú bežne na vyučovaní pri písaní písomných prác, resp. tie, ktoré vyplývajú zo záverov diagnostických vyšetrení.

Medzi kompenzačné pomôcky, ktoré môžu žiaci so ZZ podľa druhu postihnutia v priebehu testovania používať, spravidla zaradujeme:

Druh ZZ	Kompenzačné pomôcky
SP	načúvacie aparáty, vibračné pomôcky, optické prístroje, zosilňovače, indukčná slučka, výkladový slovník, synonymický slovník, obrázkový slovník, piktogramy, počítač a i.
ZP	ručné lupy, televízne lupy, osvetlenie, lupové okuliare, monokulárny turmon, vizualizér, diktafón, zväčšovacie programy, hlasové výstupy, Pichtov stroj, Braillovský riadok, reliéfne obrázky (mapy, plány, schémy, grafy, diagramy), modely, geometrické útvary a priestorové telesá, fixky, počítač a i.
TP	ortopedické pomôcky (dlahy, ortézy, protézy, ...), barly, mechanický vozík, elektrický vozík, rampy, schodiskové plošiny, schodolez, diktafón, protišmykové podložky, násadky na perá/ceruzky, držadlo na perá, ťažidlo na knihy, polohovacia lavica, polohovacie ležadlá, fixky, počítač a i.
CH a ZO	ortopedické pomôcky (dlahy, ortézy, protézy ...), barly, vozík, rehabilitačné pomôcky, prenosný kyslíkový prístroj, polohovacia lavica, polohovacie ležadlá, počítač a i.
VPU	čítacie okienko, dyslektické tabuľky, gramatické tabuľky, kartičky so slabikami, obrázková abeceda, matematické tabuľky (prehľad vzorcov, tabuľky násobenia,...), vlastnoručne urobené prehľady pravidiel, diktafón, počítač a i.
PA a P	relaxačný kútik v triede, relaxačná miestnosť, počítač a i.
PS	relaxačný kútik v triede, relaxačná miestnosť, počítač a i.
NKS	obrázková abeceda, písmenká na kockách, súbory obrázkov, piktogramy, obrázkový slovník, čitateľské tabuľky, výkladový slovník, synonymický slovník, počítač a i.
AUT	kartičky s písmenami, súbor obrázkov, piktogramy, vlastnoručne urobené prehľady pravidiel, farbičky, fixky, počítač a i.
MP	obrázková abeceda, písmenká na kartičkách, písmenká na kockách, kartičky s obrázkom predmetu/činnosti (a slovom označujúcim význam), piktogramy, súbory obrázkov, obrázkový slovník (obrázky predmetov dennej potreby, písmen, číslíc, činností...), názorné pomôcky, vlastnoručne urobené prehľady pravidiel, gramatické tabuľky, matematické tabuľky, násadky na perá/ceruzky, farbičky, fixky, relaxačný kútik, relaxačná miestnosť, tablet, počítač a i.

Žiaci so ZZ (rovnako ako intaktní žiaci) nemôžu počas testovania používať mobilné telefóny, smart hodinky, výpisky, zošity a učebnice.

Hodnotenie odpovedí žiakov so zdravotným znevýhodnením

Žiaci so ZZ majú hodnotené odpovede rovnako ako intaktní žiaci. Pri hodnotení odpovedí na otvorené úlohy:

- **žiakov s vývinovými poruchami učenia,**
- **žiakov so sluchovým postihnutím**

sa prihliada na ich špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.

ASISTENT

Žiaci so ZZ, ktorí sú zaradení do II. skupiny obmedzenia, môžu podľa individuálnej potreby využiť okrem kompenzačných pomôcok aj služby asistenta, tlmočníka posunkovej reči, školského špeciálneho pedagóga alebo zdravotnícky personál (ďalej asistent).

O pridelení asistenta rozhoduje riaditeľ školy na základe:

- odporúčania poradenského zariadenia (CPPPaP alebo CŠPPaP),
- alebo toho, či mal žiak so ZZ prideleného asistenta aj počas vyučovania,
- alebo konzultácie s pedagógmi a inými odborníkmi, ktorí žiaka so ZZ na základnej škole vzdelávajú.

Riaditeľ školy následne menuje vybranú osobu do úlohy asistenta. Preferuje sa osoba, ktorá žiaka so ZZ pozná a dokáže s ním komunikovať.

Asistentom pre žiakov so ZZ môže byť špeciálny pedagóg, školský psychológ, výchovný poradca, liečebný pedagóg, zdravotník, pedagogický asistent, asistent učiteľa, osobný asistent, pedagóg školy, ktorý nemá aprobáciu na vyučovanie daného predmetu, alebo aj rodinný príslušník (len v prípade, že je osobným asistentom žiaka).

V priebehu testovania sedí asistent pri žiakovi so ZZ (vedľa, oproti a pod.).

Asistent v priebehu testovania pomáha žiakovi so ZZ na základe žiadosti žiaka so ZZ alebo podľa individuálnej potreby žiaka so ZZ najmä s/so:

- zápisom textu (dôsledne zapisuje to, čo mu žiak diktuje - neopravuje pravopis, nesprávne formulácie, interpunkciu a pod.; žiak špecifikuje písanie veľkých písmen, čiarky vo vete a v súvetí, interpunkciu a i.),
- prečítaním ukážky alebo zadania úlohy alebo jej časti,
- opätovným prečítaním ukážky/zadania úlohy/zaznamenaných odpovedí žiaka,
- opisom obrázka (diagramu, grafu, schémy, náčrtu,...),

- orientáciou v texte testového zošita (napr.: tu je začiatok ukážky č. 1 a tu je koniec ukážky č. 1, tu je úloha č. 5), oboznámením sa so štruktúrou a usporiadaním textu a úloh v testovom zošite, otáčaním strán,
- prepisom odpovedí z testu do odpoveďového hárka,
- vysvetlením inštrukcií a neznámych slov súvisiacich so zadaním úlohy,
- vysvetlením spôsobu zápisu odpovedí priamo do testu a do odpoveďových hárkov,
- manipuláciou s testami, odpoveďovými hárkami, písacími potrebami, kompenzačnými pomôckami, asistenčnými technológiami a i.,
- priestorovou orientáciou a mobilitou (príchod do triedy, miesto v lavici, intenzita osvetlenia, usporiadanie testov, odpoveďových hárkov, písacích potrieb, kompenzačných pomôcok a iných materiálov na stole, odchod z triedy a pod.),
- polohovaním,
- pozitívnou motiváciou žiaka k práci, posilňovaním pozornosť žiaka,
- pohotovým riešením vzniknutej mimoriadnej situácie (záchvat zlosti a hnevu, odpor, fyzické stavy, nadmernú rozrušenosť, zmätenosť a pod.),
- relaxáciou v priebehu testovania a počas individuálnej prestávky,

Asistent môže v priebehu testovania pomáhať niekoľkým žiakom súčasne, v prípade potreby pomáha žiakovi aj počas prestávky.

Tlmočník posunkovej reči pomáha pri vysvetlení inštrukcií súvisiacich so zadaním úlohy.

Asistent nezasahuje do riešenia úloh ani nekomentuje správnosť alebo nesprávnosť riešení a odpovedí žiaka. Nenavrhuje postup správneho riešenia. Nevysvetľuje obsah úloh. Nepomáha žiakovi spôsobom naznačenia správnej odpovede. Nekomentuje prípadné žiakove chyby (napr. zdôraznením alebo opakovaním slova či celej vety). Neukazuje žiakovi správnu odpoveď rukou alebo pohľadom.

Príklad:

Máme 3 žiakov so ZZ, ktorí sú zaradení do II. skupiny obmedzenia a potrebujú počas testovania pomoc asistenta. Má byť pre túto skupinu určená len jedna osoba asistenta pre všetkých žiakov alebo má mať každý žiak svojho vlastného asistenta?

To, či je potrebné priradiť k dvom a viacerým žiakom so ZZ jedného asistenta alebo viacerých závisí od druhu a závažnosti postihnutia a z neho vyplývajúcich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, od posúdenia rozsahu pomoci, ktorú jednotliví žiaci so ZZ potrebujú. K trom žiakom so ZZ môžete priradiť aj jedného asistenta, je však dôležité zvážiť, ako bude asistencia aplikovaná podľa rozsahu a charakteru pomoci, ktorú žiaci so ZZ potrebujú.

Poznámky k úpravám pre žiakov so ŠVVP pri externom testovaní T5 a T9

Žiak so sluchovým postihnutím

Štandardne test zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre žiakov so SP s vyučovacím jazykom maďarským neobsahuje úlohy na počúvanie s porozumením, ak však chce žiak so SP riešiť aj úlohy na počúvanie s porozumením, označte v informačnom systéme možnosť „Áno“.

Žiak so zrakovým postihnutím

Žiak so ZP potrebuje väčšie písmo. Pre žiaka so ZP sú uvedené rôzne možnosti veľkosti písma (12 – 36). Vyberte len takú veľkosť písma a riadkovanie, ktorú žiak skutočne používa.

Nevidiacemu žiakovi, ktorý bude pracovať s testom v Braillovom písme, odporúčame uviesť v informačnom systéme pri požiadavke úprav testu aj použitie elektronickej verzie testu na CD.

Nevidiaci žiaci, ktorí používajú na hodinách matematiky pri práci s matematickým textom špeciálny editovací program LAMBDA, môžu mať v rámci testovania z matematiky test upravený do takejto podoby. Špeciálny editovací program LAMBDA je určený na prácu s matematickým textom v lineárnej forme. K elektronickej verzii testu z matematiky v programe LAMBDA na CD nosiči dostane nevidiaci žiak aj tlačенú prílohu, v ktorej sú spracované obrázky do reliéfnej formy v kombinácii s čiernotlačou. Z hľadiska kompatibility a technického zabezpečenia odporúčame, aby bola pri práci používaná legálna licencia programu LAMBDA v časovo aktuálnej verzii. V prípade chybnnej alebo nelegálnej licencie programu LAMBDA môže dôjsť k problémom pri práci s matematickým textom.

V prípade, že na testovanie T5 a T9 do informačného systému prihlasujete nevidiaceho žiaka, odporúčame aby školský koordinátor pred prihlásením tohto žiaka kontaktoval zamestnanca NIVaM.

Žiak s telesným postihnutím

V prípade žiaka s TP, ktorý má postihnutú motoriku horných končatín, odporúčame využiť pomoc asistenta, čím predídete vyčerpanosti žiaka.

Žiak s VPU

Do skupiny žiakov s VPU zaraďujeme žiakov s dyslexiou, dysgrafiou, dysortografiou, dyskalkúliou.

Žiak s VPU (s dyskalkúliou)

V informačnom systéme označte, prosím, či bude žiak s dyskalkúliou písať test z matematiky.

NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

Žiak s poruchami aktivity a pozornosti

Do skupiny žiakov s PAaP zaraďujeme žiakov s ADHD, ADD.

Otázky spojené s realizáciou Testovania 5 a Testovania 9 a úpravami podmienok na vykonanie testovania žiakov so ZZ môžete konzultovať:

- telefonicky: 02/68 26 01 07, 02/68 26 01 37, 0911 405 086,
- e-mailom: testovanie9zz@nucem.sk.

Tešíme sa na spoluprácu pri príprave testovania T5 2023 a T9 2023.

Tabuľka 1 Možnosti úprav testov pre žiakov so ŠVVP na Testovanie 5 a Testovanie 9

Druh ZZ	Skupina obmedzenia	Veľkosť písma	Riadkovanie	Test na CD	Braillovo písmo	Test z MAT	SJSL s počúvaním
SP	I.	automaticky 12	automaticky 1,5	–	–	–	**áno
	II.						
ZP	I.	volia 12 – 36	volia 1,5 – 2	áno – nie	áno – nie	–	–
	II.						
TP	I.	volia 12 – 18	volia 1,5 – 2	áno – nie	–	–	–
	II.						
CH a ZO	I.	automaticky 12	automaticky 1,5	–	–	–	–
	II.						
VPU	I.	volia 12 – 14	volia 1,5 – 2	–	–	*áno – nie	–
	II.						
PA a P	I.	automaticky 12	automaticky 1,5	–	–	–	–
	II.						
PS	I.	automaticky 12	automaticky 1,5	–	–	–	–
	II.						
NKS	I.	automaticky 12	automaticky 1,5	–	–	–	–
	II.						
AUT	I.	volia 12 – 14	volia 1,5 – 2	–	–	–	–
	II.						
MP	I.	automaticky 12	automaticky 1,5	–	–	–	–
	II.						

Poznámka: *Žiak so ZZ bude/nebude robiť testovanie z matematiky sa vzťahuje iba na žiakov s **VPU s dyskalkúliou**.

** Štandardne test zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry pre žiakov so SP s vyučovacím jazykom maďarským **neobsahuje úlohy na počúvanie s porozumením**, ak chce žiak so SP riešiť aj úlohy na počúvanie s porozumením, zvolte v informačnom systéme možnosť „áno“.